

Tadeusz Dworak

Białe wieloryby

(Fehér bálnák)

színmű két részben

Fordította: Horváth Péter DLA

1. rész

SZEREPLŐK:

MAREK, hetvenöt éves, nagyvállalkozó

ANNA, Marek elvált felesége, ötvenöt éves, egyetemi docens

JAKUB, a fiuk, harmincöt, programozó

HANNA, a lányuk, harminc, manöken

MAŁGORZATA, pincérlány, húsz múlt

MAJA, 12 éves

TÖRTÉNIK:

mostanában, Gdańskban

2025

MINDEN JOG FENNTARTVA

MÁSODIK RÉSZ

1. JELENET

A Bálnában

Jakub a Pincérlánnyal flörtöl

JAKUB Miért nem ülsz le egy kicsit?

PINCÉRLÁNY A főnök azonnal kirúgna. Nem bizalmaskodhatunk
a vendégekkel.

JAKUB És ha meghívlak valamire?

PINCÉRLÁNY Azt se lehet.

JAKUB Mikor végzel?

PINCÉRLÁNY Rendelj valamit, vagy itt hagylak.

JAKUB Mit mondasz, mit egyek?
PINCÉRLÁNY Hozom az étlapot. *(elring)*
JAKUB *(utána néz)* Keskeny derék, széles csípő, hogy az isten segítsen rá.
HANNA *(érkezik)* Ugye, nem sokat késtem?
JAKUB Csak amennyit szoktál.
HANNA Mint apa. Egyszerűen képtelen vagyok időben érkezni bárhova.
JAKUB Azért egy puszit adhatsz.
HANNA Persze. *(megpusztilja, leül, körünéz)* Micsoda lepra hely.
JAKUB Tiszta nyolcvanas évek. Egész nyáron itt találkoztunk.
HANNA Kicsodák?
JAKUB Hanni, ne hülyéskedj. Tudod, hogy miért hívtalak.
HANNA Nekem semmi közöm ahhoz, hogy az őseink kivel kefélnek.
JAKUB Már régen nem erről van szó. Apa eladta a tengerparti házat, anya fel akarja mondani lakását, hogy összeköltözzenek.
HANNA Nem igaz.
JAKUB Ebből katasztrófa lesz.
HANNA Nem lesz katasztrófa. Anyát lebeszélem arról, hogy a lakását földadja.
JAKUB Apa azt mondta, újra összeházasodnak.
HANNA Addig még sok víz lefolyik a Visztulán.
JAKUB Már ki van jelölve az esküvőjük napja. November tizenhatodika.
HANNA Ez nem a házassági évfordulójuk?
JAKUB Anya születésnapja.
HANNA Utálom a dátumokat.

Jön a Pincérlány.

PINCÉRLÁNY Tessék, az étlap. Mit hozhatok inni, amíg választanak?
HANNA Én nem vagyok éhes. Legfeljebb valami salátát, ha van...
PINCÉRLÁNY Hatféle salátánk van.
JAKUB Én egy korsó csapolt sört kérek.
HANNA Nekem egy jeges kávéval hozd, lécci, de kókusztejjel.
PINCÉRLÁNY Kókusztejünk nincsen.

HANNA Akkor egy szódát, vagy három deci frissen facsart narancslevet.

JAKUB A nővéremnek vigyáznia kell a vonalaira. Híres manöken.

HANNA Jakub!

PINCÉRLÁNY Akkor egy sör és egy narancslé lesz?

JAKUB Köszönjük szépen.

PINCÉRLÁNY *(el)*

HANNA Megkefélted?

JAKUB Még nem.

HANNA Csak nehogy összeszedj valamit. Az ilyen pincérnők bárkivel elmennek.

JAKUB Ez nem olyan. Egyetemre jár.

HANNA Ki nem szarja le.

JAKUB Estire vagy levelezőre. Szuper csaj, hidd el.

HANNA Mindjárt feleségül is veszed?

JAKUB Én soha nem nősülök meg.

HANNA Ne mondd.

JAKUB Nem akarom apáék mintáját megismételni. Azt mondják, az elvált szülők gyerekei is mindig elválnak. Jobb, ha bele se kezdek.

HANNA *(nézi az étlapot)* Te mit eszel?

JAKUB Amit majd Małgorzata ajánl nekem.

HANNA Már a nevét is tudod?

JAKUB Ki van írva kitűzőjére.

PINCÉRLÁNY *(jön az italokkal)* Egy narancslé és a sör.

JAKUB Szuper.

PINCÉRLÁNY Sikerült ételt választaniuk?

HANNA Én egy ráksalátát kérek.

PINCÉRLÁNY *(Jakubhoz)* És te?

JAKUB Amit te ajánlasz nekem.

PINCÉRLÁNY Friss fekete kagylónk van. Franciás lében.

JAKUB Akkor azt kérek. Imádom, ha valaminek fűszeres a leve.

PINCÉRLÁNY Nem fogsz csalódni...

JAKUB Jakub. Jakubnak hívnak.

PINCÉRLÁNY Hozom a salátát. A kagylóra egy kicsit várni kell. *(el)*

HANNA Minden faszi olyan, mint te. Ránk hajtanak, megdugnak, aztán eltűnnek, mint szürke szamár a ködben.

JAKUB Látod, apa nem ilyen.

HANNA Nem. Ő totál hülye. Anya lefeküdt vele párszor, erre úgy érzi, kötelessége újból feleségül vennie.

JAKUB Lassan fél éve járnak együtt.

HANNA És te le akarod beszélni a házasságról őket.

JAKUB Miért? Te nem?

HANNA Mindketten elég öregek ahhoz, hogy tudják, mibe mennek bele.

JAKUB Anya még nem öreg.

HANNA Akkor te nem látsz a szemedtől, öcsike. Lóg a melle meg a fenéke... a csípőjén akkor zsírpárnái vannak...

JAKUB Nem beszélj így róla.

HANNA Csupa ránc az arca, de egy istennek se menne el a kozmetikusomhoz.

JAKUB Nem a test a lényeg.

HANNA Mondja az edzőtermek pókembere.

JAKUB Szóval?

HANNA Mit szóval?

JAKUB Te nem ellenzed?

HANNA Nem tudom, mit ellenzek, mit nem. Fogalmam sincs, Jakub. Lehet, hogy a langyos szar jobb, mint a forró.

JAKUB Most te beszélsz rondán. Figyelj, Amíg kicsit voltunk, ők ketten boldogok voltak.

HANNA Ja. A fényképeken.

JAKUB Apa azt szeretné, ha mi lennénk a tanúk.

HANNA Jön a kaja...

sötét, bálnahangok

2. JELENET

Anna lakása

Verőfény

Virágcsokor a dohányzóasztalon

ANNA *(jön, pongyolában, mezitláb)* Mikor vetted ezt a gyönyörű csokrot?

MAREK *(kint)* Amíg aludtál, lementem a piacra reggel. Osztrigát is hoztam.

ANNA Nem szeretem az osztrigát.

MAREK Dehogynem szeretted. Mindig szeretted.

ANNA Két éve májusban beteg lettem tőle.

MAREK Ki etetett májusban osztrigát veled? Nyáron nem szabad osztrigát enni. De már szeptember van. *(jön, lazán)*

öltözve, derűsen) Azt hittem, örülni fogsz neki. Ahogy ennek is. Remélem. *(egy borítékot nyúlt át)*

ANNA Mi ez?

MAREK Nyisd ki.

ANNA *(kinyitja)* Repülőjegy?

MAREK Első osztály, hogy ki tudd nyújtani azt a gyönyörű lábad.

ANNA Marek, te bolond vagy. Ez egy vagyonba került.

MAREK Nem érdekes. Nekem is bejött Jakub néhány tőzsde-tippje. Azt nézd, hogy hova szól.

ANNA Ponta Delegda?

MAREK São Miguel legnagyobb városa.

ANNA Hol van ez a São Miguel?

MAREK Ne mondd, hogy nem emlékszel.

ANNA Spanyolországban?

MAREK Hideg.

ANNA Én utálok a hideget.

MAREK Szabad a gazda?

ANNA Mondd már! Ne csigázz!

MAREK A Szent Mihály a legnagyobb és legnépesebb Azori-sziget.

ANNA Jézusom.

MAREK Onnan indul a legtöbb bálmanézó hajó.

ANNA *(szeretettel)* Marek...! Te tényleg meghibbantál vénkorodra.

MAREK Nem vagyok vén, csak szépkorú.

ANNA *(megcsókolja)*

MAREK Először arra gondoltam, hogy majd a nászutunkra, de aztán... Ez egy last minit út, a titkárnőm féláron intézte.

ANNA Azt hittem, elküldted a titkárnődet.

MAREK Felmondási idő is van a világon, szívem. És a végszámolásnál még nagyon sok a papírmunka.

ANNA Mikorra szól ez a jegy?

MAREK Jövő hét szombat. Szombattól szombatig... Két nap sajnos lejön belőle, a hosszú repülőút miatt.

ANNA Marek. A héten indul az egyetem. Az idén már öt kurzusom lesz.

MAREK Nem halnak bele, ha egy héttel később kezdesz.

ANNA Az lehetetlen. A diákok...

MAREK Beszéltem Matuesszal, el van sikálva.

ANNA Milyen Mateusszal?

MAREK Mateusz Borkowski. Így hívják a dékánodat, nem?

ANNA Na, most álljon meg a menet! Többször kértelek már, hogy a hivatalos dolgaimba ne avatkozz be.

MAREK Kiderült, hogy Mateusszal együtt jártunk főiskolára Varsóban.

ANNA Én a jövő héten nem utazhatok el.

MAREK Ugyan, miért ne?

ANNA Most mondtam.

MAREK Drágám, megbeszéltük, hogy mostantól kezdve csak magunkkal törődünk. Hogy az egész világ le van ejtve. Hogy nem törődünk azzal, mások mit gondolnak.

ANNA Én soha nem halasztottam egyetlen órámat se.

MAREK *(más papírokat varázsol elő)* Nézd meg a képeket. Egy tüneményes, önálló kis villa. Motorcsónakkal.

ANNA Te nem ülhetsz motorcsónakba.

MAREK Miért ne?

ANNA Azért, mert nem engedem.

MAREK Te beavatkozhatasz az én legszemélyesebb...

ANNA A múlt héten is megszedültél, elestél, csoda, hogy semmid nem tört el.

MAREK Iván fasza gyerek, nem fagy meg!

ANNA Milyen idő van azon a São Miguel-en?

MAREK Hiszen tudod, Anna. Az óceán közepén mindig tavasz van. Szeptemberben húsz-huszonöt fok az átlaghőmérséklet. Öt nap alatt kétszázötvenegy napsütéses óra. A legtöbb bálnalestúra júniustól szeptember végéig aktív. Tavaly egy fehér bálna is ilyenkor tűnt fel.

ANNA Ezt meg honnan veszed?

MAREK Egy kicsit utána néztem. Lehet, hogy ez az albínó bálna ugyanaz, mint amit tavaly Skócia és Norvégia partjainál megfigyeltek. Állítólag hámot visel, amin egy kamera rögzítésére alkalmas csatlakozó, valamint a „Szentpétervár felszerelése” szöveg látható. Emiatt sokan arra gondolnak, hogy egy, az oroszok által kémnek kiképzett beluga lehet. Vlagyimírnak hívják.

ANNA Vlagyimír elpusztult. Két éve holtan találta két halász a dél-norvégiai Risavika-öbölben.

MAREK Akkor ez egy másik fehér bálna. Attól még megnézhetjük, nem? A fehér bálna még a fehér hollónál is ritkább.

ANNA Hát jó. Utazzunk el. És köszönöm neked.

MAREK Ugyan, szívem. Ez a legkevesebb.
sötét, bálnák énekelnek

3. JELENET

A Bálnában

Jakub a civil ruhát viselő Pincérlánnyal ül egy asztalnál

PINCÉRLÁNY És anyád? Ő mivel foglalkozik?

JAKUB Egyetemi tanár.

PINCÉRLÁNY Mit tanít?

JAKUB Pszichológiát.

PINCÉRLÁNY Hogy hívják?

JAKUB Anna Jadwiga Kovalska.

PINCÉRLÁNY Jézuskám! Akkor engem is ő fog tanítani!

JAKUB Azt mondtad, könyvtár szakra jársz.

PINCÉRLÁNY Az idén felvettem az ő speckollját a három könnyű
kredit miatt. Állati viselkedés a címe.

JAKUB Hát akkor találkozol vele. Mi a bajod ezzel?

PINCÉRLÁNY Párszor kiszolgáltam itt őket. Anyád beszólt nekem,
hogy ne nénizzem, vagy mi. Én meg elküldtem a
francba. Apád meg megpróbált kikezdeni velem.

JAKUB Azt nem kell komolyan venni. Apa minden nővel ilyen.
Csak próbálkozik, hogy a csajok osztanak-e még neki.
Hogy férfinak nézik, vagy ártalmatlan öregembernek.

PINCÉRLÁNY Nekem nem tűnt ártalmatlannak.

JAKUB Jól tartja magát. Főleg, mióta anyámmal újra összejöttek.
Tiszta Hollivúd. Az a nyálas fajta. Most az Azori-
szigeteken vannak. Előnézőn, vagy mi a szar.

PINCÉRLÁNY A jövő hétvégén megint szabad leszek. Mi is el-
utazhatnánk valahova. Még nem jártam Prágában.

JAKUB Az a hétvége nem jó. Akkor házasodnak.

PINCÉRLÁNY Hogy-hogy házasodnak? Hát nem házasok?

JAKUB Hosszú történet, nem érdekes. Inkább te mesélj nekem.

PINCÉRLÁNY Mit meséljek?

JAKUB Mindegy. Csak hallani akarom a hangod. Totál felizgat.

PINCÉRLÁNY Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szemtelen
ficsúr, sose gondoltam volna, hogy beleszeretek, de...

Sötét, bálnahangok

4. JELENET

Szállodai szoba, hatalmas, dupla ágygal

Marek fekszik az ágyban

Felkelne, de nem tud

ANNA *(kintről)* Siess, Marek, lekéssük a hajót.
MAREK Jövök már, jövök... *(megint felülne, de visszahanyatlik)*
ANNA Tudom, hogy utálod, de nadrágot veszek. A prospektus szerint könnyű, kényelmes öltözet kell. És sportcipő.
MAREK *(nyög)* Igen. Az jó lesz. A sportcipő...
ANNA Kávét vagy teát kérsz?
MAREK *(nehezen)* Mindegy.
ANNA Csinálok szendvicseket a hajóra.
MAREK Anna...!
ANNA *(beviharzik)* Még föl se keltél? *(el, a túloldalon)* Kinyitom az ablakot.
MAREK Anna...!
ANNA *(kint)* Zuhanyozz le, mielőtt felöltöazol.
MAREK Anna...!
ANNA *(jön)* Szóltál?
MAREK Nem tudok...
ANNA Mit nem tudsz?
MAREK Nem bírok fölkelni.
ANNA *(be, őszintén megijed)* Mi a baj, szívem?
MAREK Nem tudom... Itt a gyomromnál...
ANNA *(leül mellé, az ágyra)* Mondtam az este, hogy ne egyél annyi osztrigát...
MAREK Nagyon nyom...
ANNA A fehérjebomba elcsapta a hasad.
MAREK Mintha... Isten ülne a mellkasomon.
ANNA Marek...!
MAREK A vállaim is fájnak... Zsibbad a bal karom...
ANNA Ne mozdulj. *(felkel, a telefonhoz megy...)* Maradj mozdulatlan...
MAREK Most miattam lekéssük a hajót.
ANNA Ne beszélj. Le van szarva a hajó. *(telefonba)* Good morning. It's the room forty-one. My housband feels very bad. We need the doctor. Please send him here, soon. OK. Thanks a lot. -. Mindjárt jön az orvos.
MAREK Nem kell orvos.

ANNA Ilyenkor szokott úszni egyet a tengerben, de szerencsére még itt van a szállodában.

MAREK Magamtól is jobban leszek. *(próbál felkelni)*

ANNA Maradj a seggeden. Ne mozdulj. Kérlek. Édes Istenem...

MAREK Ha elpatkolok...

ANNA Lófaszt patkolsz el.

MAREK Voltam bent a bankban.

ANNA Ne is beszélj, oké?

MAREK Mindkét számlám társtulajdonosának akartalak...

ANNA Szarok most a pénzre...

MAREK Pedig az hozott össze minket, nem.

ANNA A pénz?

MAREK A karambol miatt. Szuper karambol volt...

ANNA Marek, az Isten szerelmére kérlek...

MAREK Be kell majd mennünk együtt, hogy te is aláírd...

Kopognak.

ANNA Pillanat! *(Mareknek)* Ne félj, nem lesz semmi baj.

MAREK Persze, hogy nem. Ami az enyém, az a tied...

ANNA Itt a doki. *(kifelé)* Nyitom! *(el)*

MAREK Nem akarok még meghalni... Édes Istenem...

sötét, bálnahangok

5. JELENET

Hanna és Jakub egymással telefonálnak

JAKUB Micsoda?

HANNA Infarktusa volt.

JAKUB Nem értem. Nagyon szar itt a vonal. Malgorzatával kirándulunk a Tátrában.

HANNA Apának infarktusa van!

JAKUB Most ugratsz?

HANNA Kurva nagy mázlija volt.

JAKUB Megnézte a bankoldalt a Neten?

HANNA Bálnát akartak nézni, de nem tudott felkelni az ágyból.

JAKUB Csak mert tegnap összeomlott az amerikai tőzsde. Ötven százalékot zuhantak a papírjaink. Vagy még többet.

HANNA A szálloda orvosa kivételesen egy német profi volt a héten, és nem egy maláj vagy mi...

JAKUB Ott nincsenek malájok, Hanni. Azok Polinéziában laknak. Az Azori-szigeteken soha nem voltak őslakosok. A portugálok fedezték fel a lakatlan szigeteket a tizenötödik században. Tengerész Henrik hajósai...

HANNA Ne tartsál most történelem órát nekem. Nem ezért hívtalak. Gyere haza még ma.

JAKUB Mondom, hogy itt vagyunk a Tátrában. Zakopanében kaptunk szobát, Kuznicéből jöttünk fel a lanovkával.

HANNA Nem érted, hogy apa meg is halhat?

JAKUB Oké. Jól van. Ma már nem érünk haza, de holnap reggelre... Hova menjünk?

HANNA Anyához. És egyedül gyere, jó? Ne terheld őket a legújabb női trófeáddal.

JAKUB Małgorzata nem trófea, hanem... Ne tedd le! Bazd meg. Bassza meg.

sötét, bálnahangok.

6. JELENET

Annánál

Marek háziköntösben, mosolygósan

Anna a háttérben

Hanna és Jakub látogatóban

Éppen megölelik az apjukat

MAREK Jól van, jól van, gyerekeim... Nagyon szép, hogy idetoltátok a képeteket... Láthatjátok, hogy minden a legnagyobb rendben van. Nagyobb volt a füstje, mint a lángja. Nem infarktus volt, csak egy randa koszorúér görcs. Kapok majd egy sztentet, vagy kettőt, hogy a beszűkült, és állítólag elzsírosodott ereimet kitágítsa.

ANNA Üljetek le. Te is ülj le, Marek.

MAREK Igenis, professzor asszony. *(leül, a gyerekek nem)*

HANNA Nagyon ránk ijesztettél, apa.

JAKUB És volt valami kiváltó ok, vagy...

MAREK Nem volt semmi. Anyáttal mentünk volna aznap bálnalesre, de nem tudtam kikelni az ágyból. A német doki alaposan megvizsgált, kaptam néhány szurit, értágítót meg isten tudja, hogy mit... de sajnos aznap már nem kelhettem fel, anyátok meg nem volt hajlandó nélkülem elmenni a bálnalesre.

JAKUB Én meg azt hittem, hogy... Lehet, hogy nem ez a legjobb pillanat...

HANNA Jakub!

JAKUB De hát látod, hogy jól van!

HANNA Tényleg jól vagy, apa?

MAREK *(tornamozdulatokat végez)* Szergej fasza gyerek, nem fagy meg...!

HANNA Milyen Szergej?

JAKUB Ezt már én is kérdezni akartam.

MAREK Egy hülye kis vicc volt kölyökkoromban... A viccre már nem emlékszem, csak a poénra.

ANNA Nekem elmesélted annakidején.

MAREK A viccet?

ANNA Igen.

MAREK És te még emlékszel?

ANNA Mindenre.

HANNA Hogy van az a vicc, anya?

ANNA Ne gyújts rá, ha kérhetlek.

JAKUB Ez a vicc?

ANNA A vicc nem érdekes.

HANNA Oké, nem gyújtok rá, de akkor mondd el.

HANNA Hideg szibériai tél, -50 °C fok. Egy lengyel újságíró riportot készít a helyiekkel. Megkérdezi az egyik szibériai parasztot. – Mondd csak, mennyire hideg van most? – Hát, úgy mínusz 20 lehet. – És mikor mondanád, hogy nagyon hideg van? – Hát, talán mínusz 40-nél már az lenne. – És mikor mondanád, hogy *iszonyúan* hideg van? – Hát, amikor már Szergej is kabátot vesz... – És mi van, ha még akkor sem vesz kabátot? – Akkor...

JAKUB Szergej fasza gyerek, nem fagy meg!

MAREK *(Annához)* Ezt én meséltem neked?

HANNA Nem is egyszer.

MAREK Nem túl jó vicc.

HANNA Én azt hittem, gyűlöltétek az oroszokat.

MAREK Persze, hogy gyűlöltük. De itt voltak, itt állomásoztak, ők mondták meg Gomulkaéknak, hogy mit, hogyan csináljanak.

JAKUB Hát akkor? Ez a fasza Szergej...

MAREK Nem lehet egyfolytában gyűlölködni. A hatvanas években voltak ilyen kicsit seggnyaló vicceink is. Nem volt

olyan rossz abban a rendszerben felnőni, mint amilyen-
nek most állítjátok.

JAKUB Én nem állítok semmit.

HANNA Engem sose érdekelt a politika.

MAREK A kommunizmus élő lelke a konkrét tények konkrét
elemzése.

ANNA Marek...!

MAREK Ezt a főiskolán verték belénk, és mit mondjak, helyes
volt a bögés. Ezt kamatoztattam a rendszerváltás után,
az üzleti életben. Így lettem sikeres.

JAKUB Én azt hittem, apa, hogy láttad a tőzsdei híreket, és attól
görcsöltél be.

MAREK Azt mondtad, elég, ha havonta ránézek, hogy lássam,
mennyi hozott a befektetésem.

JAKUB Csakhogy a héten kis híján összeomlott az amerikai
tőzsde. Sok lóvét vesztetettünk mindketten.

MAREK Mégis mennyit?

ANNA Ne most, Jakub, ne most. Apádnak kerülnie kell az
izgalmakat.

MAREK Annyira nem érdekel már a pénz, mint mondjuk, egy éve.

ANNA Mazurkát sütöttem nektek. Már biztos kihűlt. Hozom.

JAKUB *(utána szól)* Az nem egy húsvéti torta?

MAREK A húsvét, mint nyilván tudod, fiam, Jézus feltámadá-
sának ünnepe. Kereszthalálával megváltotta minden
ember bűnét, feltámadásával pedig győzelmet aratott
a halál felett.

HANNA Anya szerint te is feltámadtál?

MAREK Úgy valahogy. Igen. Kaptam még egy esélyt. És ezt nem
rontom el. *(régli slágert dúdol)* „...leckét kaptam
kalandból, S ez a súlyos lelki karambol Úgy odavágott,
majd belepusztultam...”¹ A pénzre visszatérve, Jakub,
nem vagyok kétségbe esve. Van még egy kis lakásom a
Długa utcában...

ANNA *(Jön a tortával, tányérokkal...)* Ezt nekem sose mondtad...

MAREK Soha nem kérdezted.

ANNA Velük laktál ott?

¹ Koós János: Nem vagyok teljesen örült

MAREK Csak néha. Ha a városban volt dolgunk... De most majd eladom azt is. Annyi pénzünk bőven marad, hogy nyugodtan abbahagyhatod a tanítást, ha fáraszt, vagy...
ANNA Nem akarom abbahagyni a tanítást!
MAREK Oké, persze, csak ha mégis úgy alakulna...
ANNA Soha nem fog úgy alakulni. Én arra születtem, hogy tanítsak.
HANNA Várj, anya, segítek. Te szeld fel, én majd körbeadom.
ANNA Jobb volna, ha az asztalnál ennétek.
HANNA Ül le Jakub.

Jakub leül az apjával szemben. Anna szeleteli, Hanna feltálalja a tortát.

JAKUB *(megkóstolja)* Ez tényleg baromi jó...
HANNA Megvárhattad volna, míg anya is leül.
JAKUB Bocs, anya.

Anna és Hanna is az asztalhoz ülnek. Mind eszik a tortát.

JAKUB *(Anyjához, kis idő múlva)* Leírhatnád nekem a receptet.
ANNA Kisfiú korodban nem szeretted.
JAKUB *(tele szájjal)* Istenem, változik az ember. Igaz, fater?
MAREK Igen. Sok mindenben igen. És néhány dologban nem. Én például mindig imádtam anyád süteményeit. Is.
HANNA Szóval akkor nem halasztjátok el az esküvőt?
ANNA Nem.
MAREK A Szűz Mária templomban lesz, a Podkramarskán.
JAKUB Templomban?!
ANNA Apád elintézte, hogy az anyakönyvvezető is odajön.
MAREK A kerület polgármestere!
JAKUB Te is hívó lettél, anya?
ANNA Csak azt akarom, hogy apátok boldog legyen.
HANNA Tényleg, apa, hogy a francba történt ez veled?
MAREK Micsoda?
HANNA Hogy megtértél, vagy mi.
MAREK Nem egyedül a Solidarność söpörte el Jaruzelskit. Tökig benne volt az egyház is. De nem hálából lettem katolikus. Elkísértem egyszer Barbit a misére.
HANNA Barbit.
MAREK Barbarát, igen. És nagyon meggyőző volt az a pap. Úgyhogy ott ragadtam. Egyébként minden lengyel hívó a maga módján.

JAKUB Na, én biztosan nem.

HANNA Én sem.

JAKUB Az idő mindent meghoz. Ti mondtátok, hogy változik az ember.

ANNA Kér még valaki tortát? Jakub? Még egy szeletet?

JAKUB Kösz, de nem. Mostanában kicsit elengedtem magam. De Małgorzata vigyáz a vonalaimra. Azt mondja, semmiből nem vehetek kétszer.

ANNA Milyen Małgorzata?

HANNA Jakub!

JAKUB Az új barátnőm.

ANNA És mennyi ideje tart? Három vagy négy napja?

JAKUB Három hónapja, anya.

ANNA Akkor szívesen megismerném. Tényleg különleges lehet, ha ennyi idő alatt nem cserélted le.

JAKUB Istenien főz. Olyan leveseket... Ő majd megsüti a tortát...

ANNA Eddig egyetlen barátnődet se mutattad be nekem.

JAKUB Nem lett volna semmi értelme.

MAREK Te is találhatnál már magadnak egy fiút, Hani.

HANNA Jaj, apa...

MAREK Felőlem lány is lehet...

ANNA Marek!

HANNA Nem vagyok leszbikus, ha erre gondoltok. Csak nincs olyan szerencsém, mint nektek.

ANNA Na jó, fejezzük ezt be. *(összeszedi a tányérokat)* Nem bánám, ha lassan szedelődzködnétek. Apátoknak délután pihennie kell. *(el a tányérokkal)*

HANNA Várj, anya segíték elmosogatni.

MAREK Két hete vettem neki egy mosogatógépet.

HANNA Szuper. *(el a tálcával és a maradék tortával)*

JAKUB *(feláll az asztaltól)* Hát akkor... Szia, fater. Vigyázz magadra. *(megöleli az apját)*

MAREK Mennyi pénzt vesztettem?

JAKUB Sokat, apa. Mondtam

MAREK Pontosabban?

JAKUB Hetvenezer dollárt.

MAREK Bassza meg.

JAKUB Tudom, hogy én tehetek róla.

MAREK Én vagyok a marha, aki beleugrik valamibe, amihez egyáltalán nem ért.

JAKUB Csináltál már ilyet, és az nagyon bejött, nem?

MAREK Igen, de akkor Barbi ott volt mellettem.

JAKUB Ne hívjad Barbinak, anya kikészül tőle.

MAREK Na jó. Ha hetvenezer, akkor hetvenezer. Adj el nekem mindent, ami maradt. És tedd át a folyószámlára a pénzem.

JAKUB Elintézem, apa. Jó, hogy megadtad az internetes kódod.

MAREK Kösz, fiam. És azt a lányt... Azt a Malgorzatát... én is megismerném.

JAKUB Oké. Szia.

MAREK Szia.

JAKUB *(El)*

MAREK *(sóhajt)* Nincs más hátra, irány az ágy... *(feláll, megszáll, sikerül megkapaszkodnia.)* A francba, még elesek, és tényleg beverem a fejem. Hülye gyógyszerek... *(jön)* Jól vagy?

ANNA Ember jobban nem lehet.

MAREK Anna

MAREK Marek, ne csapj be.

MAREK Miért tennék ilyet?

ANNA Legalább ülj le.

MAREK A bácsi üljön le?

ANNA Ne szédelegj itt nekem. *(leülteti)*

MAREK Nem szédelgek.

HANNA *(jön)* Jakub elment?

MAREK Igen.

HANNA Akkor én is megyek. Szia, apa.

MAREK Szia, kicsim. Vigyázz magadra!

HANNA Te is.

MAREK Rám vigyáz az anyád. Látod, leültetett.

ANNA Mindjárt le is fektetlek.

HANNA Irigyellek, anya.

ANNA Nem úgy értettem.

HANNA Nem azért. Nem érdekel a szexuális életetek.

MAREK Akkor miért irigyled?

HANNA Tudja, hogy mire született.

ANNA Te is rájössz egyszer.

HANNA Ha ennyi idős leszek?

ANNA Na, menj szépen.

HANNA Kicsit későn lesz, nem?
ANNA Soha nincs késő semmire. Igaz, Marek?
HANNA Elaludt az öreg.

sötét, bálnák énekelnek.

7. JELENET

A Szűz Mária templom előtt.

Anna és a lánya várakoznak.

Anna halvány bézs kiskosztümben, kis fátyolos kalapban, szolid virágcsokorral.

Hanna fantasztikus, extrém fehér ruhakölteményben.

HANNA Rohadt felhős az ég.
ANNA Október van, szívem.
HANNA Ha esni kezd, tropára ázik a ruhám.
ANNA Nem akarok addig bemenni, amíg apád nincs itt.
HANNA Mégis hol a bánatban van?
ANNA A sarkon vette észre, hogy a gyűrűket otthon felejtette.
HANNA Mikor értetek ide?
ANNA Tizenöt perce.
HANNA Ennyi idő alatt a jaguárjával már régen visszaérhetett volna.
ANNA A jaguárt eladtuk. Az én öreg Mazdámmal járunk mindketten.
HANNA A Grunwaldskán seperc alatt ott van.
ANNA Nem nálam hagyta a gyűrűket, hanem a legénylakásában.
HANNA Ilyen szavak már nincsenek, anya. Még mindig feljár oda?
ANNA Ott van a számítógépe, amivel a cég utolsó ügyeit kell intéznie... És oda rendelte meg a gyűrűket a Tiffanytól.
HANNA Nincs ez túlragozva kicsit? Egy Tiffany gyűrű árából húsz normálisat lehetett volna venni.
ANNA Apád ragaszkodott hozzá. Harmincöt éve még szegény nagyanyádéktól kértük kölcsön a gyűrűiket a szertartásra.
HANNA A nagyzi zsidó volt, nem?
ANNA Honnan veszed?
ANNA Jakub mondta.

ANNA Jakub nem is ismerte.

HANNA Én is alig emlékszem rá. A nagypapára inkább. Fából faragott ilyen vöröskatonákat nekem.

ANNA Esztergályos volt. És megveszekedett kommunista.

megdörren az ég

HANNA A fenébe. Legalább egy ernyőt hozhattam volna. Tizenhat szuper esernyőm van.

ANNA Folyton népdalesteket és kirándulásokat szervezett a szakszervezetnek. Meg valamiért lengyel-magyar találkozókat. Néha minket is elhurcolt oda.

HANNA „Polak, Węgier, dwa bratanki / I do szabli, i do szklanki...

ANNA Oba zuchy, oba żwawi / Niech im Pan Bóg błogosławi.”²

HANNA És a nagy?

ANNA Ötévesen élte túl a varsói gettólázadást. Elbújt valami szenesládában. Aztán a Żegota nevű, lengyel zsidókat segítő szervezet gyerekosztálya karolta fel, amit egy Irena Sendler nevű, fantasztikus nő vezetett. Az ő árvaházukban nőtt fel. De soha nem tartotta a vallást. A krakkói főpostán lett személyzetis. Ott ismerte meg a nagyapát, aki asztalos volt ott. Én már megszülettem, amikor Gdańskba költöztek.

HANNA Kár volt. Mindig utáltam ezt a ronda várost.

ANNA Hogy jutott ez most eszedbe?

HANNA Micsoda?

ANNA A nagy.

HANNA Rajtam látszik, hogy zsidó vagyok?

ANNA Dehogyan látszik. És nem vagy zsidó.

HANNA Akkor nem azért nincs szerencsém a pasikkal.

ANNA A lengyelek félnek a túl szép nőktől. És az okosaktól.

HANNA Én nem vagyok okos. Azt hiszem, egy kicsit most is túlóltöztelek.

ANNA Igazán gyönyörű vagy, kincsem.

HANNA Na, Jakub is megérkezik végre.

JAKUB *(jön, Malgorzatával, túraruhában)* Bocs anya, egyszerűen nem volt időnk átöltözni.

Lengyel-magyar két jó barát / Együtt harcol s issza borát / Vitéz s bátor mindkettője / Áldás szálljon mindkettőre.

PINCÉRNŐ Jónapot, asszonyom.

JAKUB Az öbölben voltunk kirándulni, és két busz is kimaradt visszafelé.

ANNA *(Pincérnőnek)* Nem találkoztunk mi már?

PINCÉRNŐ Nem emlékszem, hölgyem.

JAKUB Ő az édesanyám. Ő pedig...

ANNA Ne mondd nekem, hogy asszonyom meg hölgyem. Szólíts a nevemen. Anna vagyok.

PINCÉRNŐ Małgorzata Pyrcz.

ANNA Örülök, hogy megismerhetlek.

PINCÉRNŐ Részemről a szerencse.

HANNA Mi viszont látásból már ismerjük egymást.

ANNA Igen.

HANNA Szia. Hanna vagyok. A lókötő öcsém nővére.

PINCÉRNŐ Szia.

JAKUB Apa már bent intézkedik?

HANNA Nincs még itt.

JAKUB Hogyhogy nincs itt?

HANNA Késik.

ANNA *(közben telefonált)* Nem veszi fel a telefont.

HANNA Nyilván dugóba került a belvárosban.

JAKUB Mit keres a belvárosban?

ANNA A Mazdában is van kihangosító.

HANNA Nyugi anya. Mindjárt itt lesz.

JAKUB Végülis van még tizenkét percünk. Az a polgármester megjött már?

ANNA Nem tudom. Talán hátul ment be.

HANNA Tessék. Már dörög az ég.

ANNA Nagyon rossz érzésem van.

HANNA Nyugi anya, nyugi.

ANNA Add ide a kocsid kulcsát.

HANNA Minek??

ANNA Csak add ide.

HANNA Nem is tudod vezetni. Automata.

ANNA Ti menjetek be. Mondjátok meg a plébánosnak, hogy fél órát késünk. Isten talán kibír harminc percet. Én meg-nézem apátokat. Talán rosszul lett.

JAKUB Nem hiszem, anya. Szerintem tök jól van. Tegnap ping-pongozni hívtam.

ANNA *(Hannának)* Add már ide azt a rohadt kocsikulcsot!

HANNA Tessék. De nehogy most az én kabriómat törd össze!
 ANNA Ráadásul zuhog.
 HANNA Fenn van a teteje. Nem ázol meg...
 ANNA A fene egye meg... *(el)*
 JAKUB *(heherészik)* Csak nem akar ez a nász összejönni...
 HANNA Gyertek, mielőtt mi meg ronggyá ázunk...

*futnak a templomba
 sötét, bálnák énekelnek*

8. JELENET

*Elegáns lépcsőház, ajtó előtt
 Anna hosszan csönget
 Végre kinyílik az ajtó, egy tizenkét éves kislány nyitja*

KISLÁNY Csókolom.
 ANNA *(zavartan)* Szia.
 KISLÁNY Kit tetszik keresni?
 ANNA Bocs, azt hiszem, rossz ajtón csöngettem.
 KISLÁNY *(hátra szól)* Anya, egy öreg néni van itt.
 NŐI HANG *(bentről)* Mindjárt megyek.
 KISLÁNY Apa is mindjárt jön. Leszaladt, hogy nekem jégkrémet vegyen. A pisztáciásat szeretem.
 ANNA A pisztáciásat...
 KISLÁNY Nem tudta, hogy ma érkezünk. Jó nagy meglepetés volt!
 NŐI HANG *(bentről)* Kérj elnézést a nénitől, Maja, és csukd be az ajtót. Nem tudok most menni.
 KISLÁNY Elnézést kérek.
 ANNA Szép neved van.
 KISLÁNY A nénit hogy hívják?
 ANNA Mindegy, szívem. Nem érdekes.
 KISLÁNY Akkor csókolom.
 ANNA Szia.
 KISLÁNY *(becsukja az ajtót)*
 ANNA *(áll egy kicsit a becsukott ajtó előtt, aztán lassan lépegetve kifelé indul. A lépcsőházban valahol megszólal egy rádió. Az a régi, érzelmes szám muzsikál, ami Marek házában szólt. Aztán vált a dallam, lengyel rap hangzik fel, lassú sötét.)*

v é g e